

Lagos 1980 na haki ya Waafrika kwa sayansi

Global Africa

Jukwaa la wahariri linaongozwa na Mame-Penda Ba,
Profesa wa sayansi ya siasa katika Chuo Kikuu cha Gaston Berger na mkurugenzi wa LASPAD
redaction@globalafricapress.org

Kumbuka kwamba PAL ilipitishwa mnamo Aprili 1980 katika mkutano wa wakuu wa Jimbo na Serikali ya Shirika la Umoja wa Afrika (OAU), kufuatia kupitishwa mnamo 1979 kwa [mkakati wa Monrovia kwa maendeleo ya 'Afrika](#). PAL ilikuwa na seti ya hatua madhubuti za utekelezaji wa mkakati huu ambao nguzo zake zilikuwa « uhuru wa pamoja na maendeleo ya asili na ya kujiridhisha » kwa kipindi hicho 1980-2000. Iliwasilishwa katika kikao maalum cha 11 cha mkutano mkuu wa Umoja wa Mataifa mnamo Septemba 1980, na imejumuishwa katika mkakati wa kimataifa wa Muongo wa 3 wa Umoja wa Mataifa wa Maendeleo (1981-1990). Maandishi haya ni moja wapo ya ishara ya Afrika, ambayo inachukua shida zake zote, inafikiria mahali pake ulimwenguni, anajikosoa, huanzisha, inapendekeza, miradi yenyewe, matamania kwa watu wake.

Sura ya V ya PAL, ambayo inashughulika haswa na « sayansi na teknolojia », inatoa safu ya mapendekezo ambayo nyuzi ya kawaida – rahisi lakini yenye matamania – inashikilia katika hii : « Nchi Wanachama lazima [...] kupitisha hatua za kuhakikisha maendeleo ya msingi wa kutosha wa kisayansi na kiteknolojia na utumiaji sahihi wa sayansi na teknolojia kwa lengo la kuhakikisha maendeleo ya kilimo, na, usafirishaji na mawasiliano, tasnia ikiwa ni pamoja na tasnia zinazohusiana za kilimo, afya na usafi, 'nishati, maendeleo ya elimu na kazi, maendeleo ya mijini

How to cite this paper:

Global Africa, (2023). Lagos 1980 na haki ya Waafrika kwa sayansi.

Global Africa, (3), pp. 12-14.

<https://doi.org/10.57832/vx6d-v311>

© 2023 by author(s). This work is openly licensed via [CC BY-NC 4.0](#)

na mazingira ». Jambo la kushangaza, sura hii ni ndefu zaidi ya hati: ni zaidi ya kurasa thelathini wakati wengine wanahesabu kama kumi. Katika moyo wa Pan-Afrika ya Jumuiya ya Afrika (AU) na Tume ya Uchumi ya Afrika (ECA) kwa hivyo ni ufahamu kamili wa umuhimu wa utafiti na uundaji wa maarifa. Pia ni katika PAL kwamba pendekezo la kuhamasisha rasilimali za kitaifa kwa 1% ya Pato la Taifa kwa niaba ya sayansi na teknolojia liliwekwa mbele : « Ili kuonyesha utashi wao wa kisiasa na kujitolea, Nchi Wanachama zinahimizwa kuongezeka, katika muongo mmoja ujao, mchango wao katika maendeleo ya sayansi na teknolojia katika nchi zao hadi 1% ya Pato la Taifa. » Mapendekezo madhubuti yanaonyesha njia zinazowezezekana za kufadhili: ongezeko la mgao wa bajeti ya serikali, ushuru kwa bidhaa za uingizaji, nk, taasisi ya ushuru kwa mauzo yote ya kampuni kuu za umma na za kibinafsi katika sekta ya uzalishaji, wajibu wa Serikali kwa kampuni zote zilizowekeza nje na biashara kutoa asilimia maalum ya matumizi yao yote kwa shughuli za utafiti na maendeleo. Benki ya Maendeleo ya Afrika (AfDB) na benki za maendeleo za mkoa zinapaswa kutenga asilimia fulani ya rasilimali zao kwa ufadhili wa miradi katika uwanja wa sayansi na teknolojia ».

Wakati unakuza uhuru wa pamoja na ushirikiano dhabiti wa ndani wa Kiafrika, PAL haiwezi kutekelezwa kweli, ilitengwa tu na kuachwa kwa niaba ya mapato ya neoliberal ya [ripoti ya Berg](#) ya Benki ya Dunia¹ (1981), ambayo, kwa kuwa inapingana kabisa na Lagos, ilikuwa, haiongei bila kushangaza utafiti au maendeleo ya kisayansi, isipokuwa kwa 'kilimo – kwa sababu inahitajika

kuchochea usafirishaji – na « mahitaji ya utafiti » kwa umiliki wa afya haswa katika aya tatu (kati ya kurasa 239!), hata ingawa ripoti inaonyesha katika utangulizi kwamba « Matarajio ya maisha ya Kiafrika wakati wa kuzaliwa [...] ni mbali, chini kabisa ya mikoa yote ya ulimwengu ». Katika mengi ya uharibifu huu wa kikatili, mipango ya marekebisho ya muundo (PAS), ambayo itaongozwa moja kwa moja na ripoti ya Berg na kwa kweli itakuwa pekee za umma zinazotekelezwa na majimbo ya Kiafrika katika miongo miwili ijayo, sio Chuo Kikuu cha Kiafrika, utafiti wa african na taasisi zake za usambazaji (vyombo vya habari vya vyuo vikuu, nyumba za uchapishaji). Mnamo 2000, Benki yenyewe itatambua kuwa hiyo ni mapungufu na itapendekeza mikakati ya kupunguza umasikini badala ya PAS.

Lakini janga hilo haliingii sana katika mauaji haya ya PAL na ujanibishaji wa bara zima katika umaskini na ubadilishaji usio na jina, alisema, lakini kwa ukweli kwamba uzoefu huu haukutuimarisha. Hatujaibuka kutoka kwa majaribio haya tajiri lakini masikini² katika ufahamu wetu wa uhusiano wa nguvu za maarifa katika kiwango cha ulimwengu. Zaidi ya miaka ishirini baada ya kumalizika kwa mzunguko wa PAS na kurudi kwa « kwa Jimbo la Kiafrika », hakuna hata moja ya nchi 55 za bara hilo zilizofikia lengo la 1 %, na hakuna kujitosheleza katika maeneo yoyote yaliyofunikwa na PAL, Malengo ya Maendeleo ya Milenia (MDGs), 'Ajenda ya 2063 au Malengo ya Maendeleo Endelevu (SDGs). Mikakati ya sayansi na utafiti imefuatana katika ngazi za kitaifa, kikanda na bara, na licha ya usanidi muhimu wa kitaasisi wa utafiti (tazama ramani 1 ukurasa 169), miundo hii yote haina ufadhili mzuri na endelevu.

1 Lazima tukumbuke muktadha wa wakati huo: mbele ya mabadiliko ya kutisha ya uchumi wa Afrika, wakuu wa Jimbo na Serikali wanafafanua mkakati wa Monrovia na PAL, mawaziri wengi wa watawala wa Uchumi na Afrika wa Benki ya Dunia pia waliuliza Benki kuandaa karatasi maalum juu ya mzozo wa uchumi wa Afrika. Mnamo Oktoba 1981, Benki ya Dunia ilitoa ripoti hiyo inayoitwa Maendeleo yaliyoharakishwa barani Afrika kusini mwa Sahara: mpango wa hatua ya dalili, uliopewa jina la ripoti ya Berg baada ya mwandishi wake mkuu, Elliot Berg.

2 Walter Benjamin (1933). Uzoefu na umaskini. Matoleo ya Payot na Rivages

Kwa hivyo inahitajika kuchambua hatima ya PAL na ile ya ripoti ya Berg kuelewa, ushahidi na uzoefu wa kuunga mkono, Utafiti wa Kiafrika, muundo wake, ufadhili wake, utekelezaji wake, uratibu wake lazima uwe suala la enzi kuu ya pamoja ya Afrika na juu ya msimamo wote wa kisiasa.

Wakati ulimwengu umechukua hatua ya mapinduzi ya dijiti, kutokuwa na uhakika na hitaji la maarifa mapya ni kubwa, Afrika haionekani kila wakati kuchukua kwa umakini sifa huru ya sura ya V ya PAL: mafunzo na utafiti wa kisayansi ni muhimu na hali ya lazima kwa maendeleo, ufadhili wao ni kipaumbele cha hali ya juu. Hakuna mabadiliko yanayowezekana ya sekta za kilimo, viwanda, nishati, afya, na sekta zingine, hakuna eneo muhimu la maarifa bila rasilimali watu wenye uwezo wa kukabili changamoto hizi na bila taasisi za utafiti zenye uwezo wa kufanya uchunguzi mkubwa na kuleta uvumbuzi uliowekwa na muhimu.

Tulisema kwamba mzozo kati ya hisia za kukata tamaa na azimio la kubadilisha mpangilio wa mambo ni muhimu katika akili za kiwango cha kwanza. Ndio sababu jamii za kisayansi lazima ziwe kwenye mstari wa mbele, pamoja na pan-Afrika na asasi za kiraia zilizoshirikiana, kuendelea kubeba madai ya haki ya mtu binafsi na ya pamoja ya sayansi, alisema, na kulazimisha Mataifa ya Afrika kufikia wajibu wao wa msimamo.

Waratibu wa kisayansi wa suala hili, ambao wamekuwa katika hali halisi: washauri wenye uvumilivu na hodari na udanganyifu na ukarimu, ni, tukumbushe katika suala hili maalum kwamba pan-Africanism daima na kwanza imekuwa mradi wa janga. Wame, pamoja na mwongozo wa waandishi, wamechukua lugha na wataalam wanaosimamia utafiti wa kisayansi katika mashirika makubwa ya Pan-Afrika kama vile UA na Cedeao. Kujitolea kwao na kazi yao ni ya kushangaza na tuko hapa kuwaonyesha shukrani zetu kubwa. Waandishi wamefanya kazi katika maswala makubwa ya ulimwengu: 'kujumuishwa, tofauti, kumbukumbu, taasisi za uundaji wa maarifa za Pan-Afrika, uhamasishaji wa kimataifa, nk, kuonyesha ukweli wa dhana ya pan-Afrika kufikiria mienendo ya Kiafrika na ya kimataifa.